

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

92. Reditum in Sinas tenta[n]t.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

sagacitas, arcta, & aspera, & perplexissima initia expedire se atque aperire, contra spem, Deo Duce, in latos gloriosos, latosque exitus; discat cum fiducia in cœpto constanter durare, tenui licet atque difficili, sed ituro sensim in planiora, & amœniora.

Reperendum quod enarrauimus à nouis Proregibus Præcessorum acta, etiam minima retractati ut norint quæ adhuc pendeant, curue sit illorum executio dilata. Eiusmodi fuerat datum Ruggerio diploma, causam eius dilati nouus Prorex ab Aitao querit; hic eius ignarus ex Gubernatore Hianscianensi cui suberat Macaum; Gubernator ex præfectis armorum, & commerciorum Macaensibus Mandarinis, qui norant diploma penes P. Franc. Cabralem esse. Verecundati Mandarinum homulum peregrinum apud se habere, quo posset Proregis decedentis imprudens concessio argui; aut si erat æqua, successoris neglectus in eius executione; nihil non mouent ut eius diploma à Cabrali extorqueant: at is melioribus consiliis obfirmatus respondit nemini diploma, nisi tantum Proregi ab Ruggerio datum iri; fuisse Ruggerio pignus gratiæ concessum; æquum esse ut eius vrgeret impetrationem, in quo si pati repulsam contingeret, statutum se Proregis arbitrio, redditurum ei obsequenter diploma, seseque Macaum recepturum. Mandarinum Cabralem ut sentiunt constanter, & iure in eo proposito obstinatum, Ruggerio, & Riccio vsque Hianscianum, comœtium concedunt, vnde vsque Quanceum Gubernator illum produceret. At hic modis omnibus, sed frustra expertus diploma iis euellere, indignans, retro ait, Macaum redite, & hoc sultis habere, quod ab callo Prorege vobis neque potest prodesse, nec nobis officere. Erant ambo magnanimi pectoris Ruggerius, & Riccius, ausique tant periculo sanguinis, aut perpetui carceris, Gubernatore iniuito Quanceum pertendere. Duplex naulum cum Nauatcho pacti, ostensoque illi Proregis diplomate, sub primam noctem in nauim tubabant, cum vectorum clamore incondito, querelis, minis, & nauatarum terrore extruduntur, eiciuntur in terram eorum sarcinæ, coguntur in angustum succedere mapale afflictæ, & consilij inopes; cum iis repente noua spes oritur. Adest Gubernatori de parentis obitu nuncius ad triennes illius exequias, Magistratu abire compellitur; melius ab illo sperare incipiunt qui esset eius partes obiturus quicumque is foret, & verò melius sub illo, etsi minimè ab illo fuit. Vafertimum iuuenem, quo utebantur interprete ad eum mittunt secreto nummos ei oblaturum, sed excogitauit prouidus sycophanta quo illos sibi nullo suo periculo retineret; scripsit ad Aituum Quanceensem, duos ab se Hiansciani reptos extraneos, cur, aut cuius permillu nescire, captos tamen ab se custodibus creditos à quibus ad eius tribunal susterentur, ad eum deducti, & supra quam expectauerant comiter accepti, diploma in eius manibus deponunt quo ne explicito quidem, interrogat, ecquid optent quod sit in sua potestate? hic illi paratum libellum porrigunt quo signifi

91.
Reditum in
Sinas tentat.

significabant religiosam se vitam sectari, immensis à patria itineribus venisse, ut in regno Sinarum nominatissimo Regis fidei clientes perpetuo degerent, graues nemini fore, sed in promptu habere unde aliena liberalitate victarent; hoc vnum poscere, sibi de publico tantum vendi quantum ad ponendam illic domum sat esset, statuendamque sacram ædiculam vbi Deo cæli sua obsequia exhiberent. Legebat Aitauis vultu hilari libellum, cum fronte subito mutata, dolere se ait quod negare illorum meritis cogereetur quæ nihilo quàm ipsi ardentius cuperet; se tanti non esse, ut rem attingeret quæ Gubernatoris Prouinciæ spectabat iura; eius esse suo periculo, externos admittere; conuenirent illum suis precibus, sed intelligerent par fore miraculo si ad eas illum inflecterent: quod illi tentare dum parant bona cum Aitai venia in palatium diuertunt Sianensium Legatorum, expectaturi venturos ad Nundinas Lusitanos. Pauca horas vix illic hæserant cum datam gratiam Aitauis reuocat; monet Inspectorem Prouinciæ instare, tantæ aduentu Potestatis, Mandarinos omnes etiam infantes perterrefieri, quantum magis Aitauis, si regni aditum externis dedisse notaretur: quare suo quamprimum & ipsorum bono Macauiam viam maturarent. Et verò fuit quam celerrimè festinandum, cum iam ad portas Hiansciani penderet edictum quo Prorox nostros eorumque interpretem haud obscurius petebat quàm si nominatim eos appellasset. Carpebat acerbe admodum atque indignanter Sinarum aliquos Macauiam incolentes, patriæ hostes, bonique publici, qui se Sacerdotibus Europæis mancipassent in Magistros atque interpretes, eosque Sinarum & linguam & characterem docuissent; ausos inde iis de Sacerdotibus aliquos in vrbe primacia, ius domus, & templi, contra regni leges æternas poscere, quibus perinde ab externis quàm ab hostibus cauetur. Quamobrem sceleratæ illi, venali, & infidæ genti interpretum, proditorum indici omnes pœnas (quas atrocissimas enumerabat sigillatim) si quid in posterum consilij aut opis Sacerdotibus illis occidentalibus præstarent, aut effroni eorum audaciæ fauissent, de obtinenda in Siniis habitatione. Hac edictione cubitalibus prostante literis, concidit animus tum Ruggerio & Riccio, tum Macaensibus quibus eam ipsemet retulerunt, post mensis vnus ærumnosum iter, desperatiquè saltem ad triennium fructus; quo Cantonienis Proregis legitimo tempore stultum erat sperare abrogatum iri ab eo decretum quod tanto legum & pœnarum fragore pompæque statuisset, quare ostentam ingens fuit diuinæ in id regnum, Patresque bonitatis, ut annorum triginta contentionibus frustra semper tentatus in illud ingressus, octiduo ferè nunquam minus speratus panderetur. Dies abierant vix septem reuersis Macauiam Patribus, cum adest

92.
Elicuntur
iterum edi-
cto terribili.

93.
Iterum reuo-
catur serui
b. neuoli
opera.